



Kas koolis toimib Eesti vanasõna:

„Kuidas küla koerale, nii koer
külale“



Maie Kitsing
Tartu Ülikool



Teoreetiline alus: kooli mikrokliima

- Üldjoontes võib jagada kooli mikrokliima kolmeks alavaldkonnaks: a) õpetajatega ja juhtidega, b) õpilastega, c) koolihoonega ja koolitöö üldise toimimisega seonduvad tunnused.
- Õpilased ja õpetajad mõjutavad üksteist oma käitumise kaudu.
- Õpilased tajuvad üsna selgelt kooli mikrokliimat, kus õpilast ei toetata ja õpilasest lugu ei peeta.
- Kooli mikrokliima ja õpilaste tulemuste vahel on positiivne seos.

Feldman & Theiss (1980), Brown & Henry, 1992; Freiberg, 1999; Cohen, 2006; Patton et al., 2006; Ruus et al., 2007; Robinson & Hohepa, 2009; Klein, Cornell, & Konold, 2012; Täht, 2012; Kitsing, Ploom, & Kukemelk, 2013; Voltri, Luik, & Taimalu, 2013; Jõgi, Aus, & Kikas, 2014.



Uurimus õppetööd toetavast käitumisest koolis

Uurimuse eesmärk oli selgitada seost õpetaja ja õpilase käitumise vahel ning õpetaja käitumise seost õpilaste õpitulemustega, arvestades õpilaste sotsiaalmajanduslikku tausta.

Uurimisküsimused:

1. Mis seosed on õpetajate käitumise ja õpilaste õpitulemuste vahel?
2. Mis seosed on sotsiaalmajandusliku tausta põhjal prognoositud gruppides õpilaste ja õpetajate käitumise vahel?



Uurimistöös kasutati PISA uuringu lähenemist mikrokliimale

- 1. Õpetajate õppetööd takistav käitumine** (õpetajad ei julgusta õpilasi potentsiaali avamisel, halvad õpilase ja õpetaja vahelised suhted, õpetaja hakkamasaamine heterogeense võimekusega õpilaste koosõpetamisega ühes ja samas klassis, õpetaja hakkamasaamine erineva etnilise taustaga õpilaste koosõpetamisega ühes ja samas klassis (sh kultuur ja keel), madalad ootused õpilaste suhtes, õpilaste individuaalsete vajadustega mitteamestamine, õpetajate puudumine, liigne rangus õpilaste suhtes, vastuseis muutustele, hiline mine, vähene tundideks ettevalmistus)
- 2. Õpilaste õppetööd takistav käitumine** (õpilaste hiline mine, puudumine üksikutest tundidest ja õppepäevadest, õppetunni segamine, õpetajatest lugupidamine, narkootikumide ja alkoholi tarvitamine, kohustuslikel kooliüritustel osalemine ja kiusamine)

Hinnangu annab koolijuht



Valim, mõõtevahendid

- Õpilaste arv 3570
- PISA 2012 eesti õppekeelelega õpilaste matemaatika, loodusteaduste ja lugemise keskmine sooritus ($M = 537$, $SD = 75,05$).
- Õpilase sotsiaalmajandusliku tausta põhjal prognoositi õpilaste kolme hindamisvaldkonna sooritust
- Arvutatud prognoosijääkide põhjal moodustati kolm gruppi:
 - **Alasooritajad (575 õpilast)**
 - **Ootuspärased sooritajad (2414)**
 - **Ülesooritajad (581)**

NB Gruppide eraldamise aluseks võeti üks standardhälbe punkt – ootuspärased sooritajad jäid pluss/miinus ühe standardhälbe punkti piirsesse.

- Õpilaste käitumise indeks, õpetajate käitumise indeks ja seda moodustavate üksikküsimuste vastused



Metoodika

- **Lineaarne regressioonanalüüs**
 - SESi kontekstis erineva õpitulemuste tasemega õpilaste gruppide kindlaksmääramisel (sõltuv muutuja õpilaste keskmine sooritus kolmes hindamisvaldkonnas; sõltumatu muutuja õpilaste sotsiaalmajanduslik taust).
- **Korrelatsioonanalüüs**
 - Seosed valitud gruppides õpilaste soorituste keskmiste ja õpetajatepoolse õppetööd takistava käitumise vahel.
 - Seosed õpilase ja õpetaja õppetööd takistava käitumise vahel.



Korrelatsioonid



	Õpilaste soorituse kolme valdkonna keskmine	Õpilastepoolne õppimistakistav käitumine
--	---	--

Õpetaja käitumine alasooritajate grupis

-0,04

0,56**

Õpetaja käitumine ootuspäraselt sooritanute grupis

0,09**

0,59**

Õpetaja käitumine ülesooritajate grupis

0,10*

0,66**

Märkus. * = Pearsoni korrelatsioonikordaja on oluline nivool $p < 0,05$; ** = Pearsoni korrelatsioonikordaja on oluline nivool $p < 0,01$.



Seosed õpilase käitumise ja õpetaja käitumise üksiktunnuste vahel

Mõõdukas seos üle- ja alasooritajate grupis õpilaste käitumise ja ... vahel

- õpilaste ja õpetajate halvad suhted ($r=0,5$)
- õpetajad ei arvesta iga üksiku õpilase vajadustega ($r=0,4$)



Mõõdukas seos alasooritajate grupis õpilaste käitumise ja ... vahel:

- õpilasi ei julgustata saavutama kogu oma potentsiaali ($r = 0,4$)

Mõõdukas seos ülesooritajate grupis õpilaste käitumise ja ... vahel:

- õpetajad peavad õpetama ühes ja samas klassis erineva etnilise taustaga (st keel, kultuur) õpilasi puhul ($r = 0,4$).

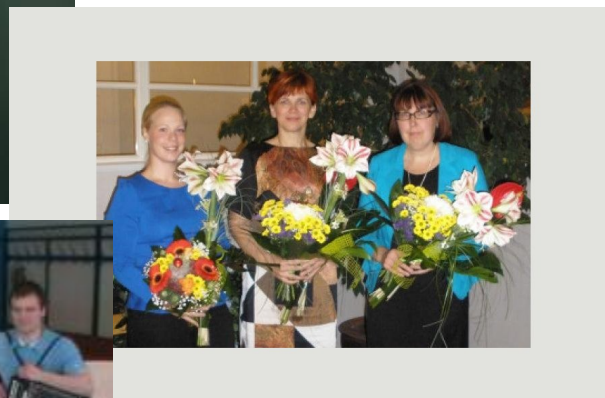


Järeldused

- Õpilaste soorituste ja õpetajate käitumise on statistiliselt oluline seos.
- Õpetaja ja õpilase käitumine on omavahel seotud, pisut tugevam on seos ülesooritajate puhul, teisisõnu **mida kehvem kodu, seda olulisemad on õpetajate väärtushinnangud ja pedagoogilised tõekspidamised ning neile põhinev käitumine.**
- Enim tähelepanu suhetele, õpilaste vajaduste arvestamisele, iga õpilase võimekusele maksimaalsele väljaarendamisele ja oskusele korraldada õppetööd heterogeenses klassis (võimed, etniline taust).
- Seosed ei näita põhjuslikkust, aga lähtuda tuleb põhitõest, et õpetaja on õpetajaks õppinud ja omandanud seeläbi igat õpilast toetava käitumisoskuse.



Mida külvad, seda lõikad!



**Täna
kuulamast!**